

Verslag workshop 07. Begeleiding beginnende leraren: ontwikkelen vanuit expertise (workshop VO)

Startbijeenkomst Steunpunt (academische) Opleidingsscholen PO-VO

10 juni 2014

Uitvoerders van de workshop

- Willem van der Wolk, Coördinator Beroepspraktijk ICLON en projectleider van het project 'Begeleiden Startende Leraren';
- Leontine van den Berg, opleidingscoördinator van het Rijnlands Lyceum in Sassenheim en van de ROS (regionale opleidingsschool) Rijnland. Zij is betrokken bij de invulling en uitvoering van het project 'Begeleiden Startende Leraren'.

Contactgegevens uitvoerders

Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met Willem van der Wolk, Coördinator Beroepspraktijk ICLON, telefoon 071 527 4023 of wolk@iclon.leidenuniv.nl.

Bijlagen

- Brochure 'De driejarige begeleiding van startende leraren. Informatie over deelname aan een project in uw regio';
- Flyer 'Project Begeleiding Startende Leraren (BSL)'.

Verslag van de workshop

Het ministerie van OCW heeft subsidies toegekend aan projecten 'Begeleiding Startende Leraren'. In het hele land hebben universitaire lerarenopleidingen projectvoorstellen ingediend die geaccepteerd zijn. In het project in Zuid-Holland (gestart in 2013) beogen de lerarenopleidingen van de Universiteit Leiden (ICLON), TU Delft (SEC) en Hogeschool Rotterdam (Lero) samen met VO-scholen in Zuid-Holland (1) de professionele doorgroei van beginnende leraren te bevorderen en (2) voortijdige beroepsuitval terug te dringen. Willem geeft aan dat onderzoek al eerder liet zien "dat de uitval onder leraren in de eerste jaren verontrustend groot is. Dit is met name een probleem voor de vakken waarvoor lerarentekorten zijn of worden verwacht."

Om de doorgroei van leraren te bevorderen en uitval te voorkomen, worden in het project 'Begeleiding Startende Leraren' driejarige inductiearrangementen ontwikkeld. Het streefdoel van het ministerie van OCW is dat uiteindelijk 80% van de scholen deelnemen aan een dergelijk inductiearrangement. Daarnaast wil het ministerie van OCW dat een inductiearrangement bestaat uit ten minste de volgende vijf inhoudelijke aspecten:

1. Vermindering van de werkdruk van de beginnende leraar. Daarbij niet alleen kijkend naar de hoeveelheid lessen, maar ook naar de taken van een beginnend leraar en het aanleren van het goed omgaan met de beschikbare tijd;
2. Enculturatie van de beginnende leraar in de school en het schoolbeleid;
3. Basis leggen voor doorgaande professionalisering (periodieke professionele ontwikkelplannen);

4. Begeleiding in de klas (observatie & feedback);
5. Een structuur voor intervisie met peers en begeleiding door mentoren.

Omdat iedere leraar andere ontwikkel- of ondersteuningsbehoeftes heeft en iedere school een specifieke schoolsituatie kent (denk alleen al aan het aantal en type leerlingen of omgeving) wordt ieder inductiearrangement toegespitst op de individuele situatie van de school. De enige voorwaarde is dat de school deelneemt aan een gemeenschappelijke effectmeting. Bovendien wordt bij het ontwikkelen van een inductiearrangement uitgegaan van wat er binnen de school zelf al ontwikkeld is. Willem: “het heeft geen zin om het wiel steeds opnieuw uit te vinden”.

Om de inductiearrangementen te ontwikkelen, wordt in Professionele Leergemeenschappen (PLG's) gewerkt. Een PLG bestaat uit ongeveer 10 deelnemers van verschillende scholen die ervaring hebben in het begeleiden van leraren, zoals BOSsen (Begeleider Op School). Het werkt volgens Willem en Leontine inspirerend voor de deelnemers om een kijkje in de keuken van een andere school te kunnen nemen. De deelnemers ontwikkelen in acht bijeenkomsten een driejarig inductietraject. Ieder bijeenkomst werkt aan de hand van een trechtermodel toe van brainstormen/exploreren via condenseren naar concrete acties of afspraken. Zij worden daarbij begeleid door PLG-begeleiders die werkzaam zijn bij een van de opleidingsinstituten of de participerende scholen. De PLG-deelnemers gaan op hun eigen school met de leraren aan de slag met het inductieprogramma.

Er wordt tijdens de workshop door een deelnemer gevraagd hoe om te gaan met de beginnende leraren die zelf aangeven geen behoefte te hebben aan begeleiding of ondersteuning. Het al dan niet verplicht stellen van begeleiding is volgens Willem onderdeel van de schoolenculturatie: daar moet de begeleiding voor een langere periode in worden ondergebracht. Overigens ontvangen de deelnemende scholen een urenvergoeding voor de PLG-deelnemers en een vergoeding van € 2.000,- voor iedere startende leraar (hooguit twee jaar bevoegd) die aan het inductiearrangement deelneemt.

Aan het einde van de workshop gaat de discussie over de afstemming tussen initieel en post-initieel onderwijs aan leraren: wat zouden leraren al tijdens hun opleiding aangeboden moeten krijgen en wat is de taak van de specifieke school waar de leraar start? Willem geeft aan dat mede daarom is gekozen voor een traject dat aansluit bij de cultuur van de school en bij wat er is al ontwikkeld aan begeleiding op de school.

De deelnemers aan de workshop zien – ook vanuit het PO – zeker mogelijkheden voor deelname aan een dergelijk project in hun eigen school. Bovendien vragen zij zich af of het ook mogelijk is om een dergelijke aanpak met PLG's in te zetten voor zittende leraren. Doordat het ontwikkelen van het inductietraject maatwerk is, biedt deze aanpak volgens Willem en Leontine mogelijkheden om ook voor PO of een ander type leraar te worden ingezet.